

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

багатодітним сім'ям, малозабезпеченим людям, дітям що перебувають в інтернатах та дитячих будинках, хворим дітям), надавати можливості для досягнення цілей, прагнень та мрій дітям що проживають в дитячих будинках та установах без нагляду батьків та батьківського піклування тощо. Необхідно на державному рівні створювати центри з правової допомоги дітям та підліткам, а також на законодавчому рівні здійснити реформування кримінальної політики щодо неповнолітніх як однієї з найбільш кримінально вразливих верств населення. Не можливо проконтролювати як в кожній сім'ї проходить процес виховання дітей, але можливо на соціальному рівні забезпечити захист дітей, залучивши їх до цікавих програм, походів та заходів, адже оточення кожної людини безпосередньо впливає на виховання її свідомості.

Список використаних джерел:

1. Оверчук С.В. Розвиток ювенальної юстиції в Україні в контексті реалізації принципу спеціалізації судів / Сергій Оверчук Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2014. № 2(10)
2. [Електронний ресурс]: <https://www.nap.edu/read/9747/chapter/3>
3. [Електронний ресурс]: <https://legaldictionary.net/juvenile-delinquency/>
4. [Електронний ресурс]: <https://www.nap.edu/read/9747/chapter/5#68;>
5. Delinquency Prevention - Clearinghouse of juvenile delinquency prevention information: <http://www.delinquencyprevention.org/>
6. "State Responses to Serious and Violent Juvenile Crime." - Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles/statresp.pdf>

Шиян Анатолій Григорович,
старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Відповідно до статті 84 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК) доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи

відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню (ч. 1). Процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів (ч. 2) [1].

Під показаннями, речовими доказами, документами, висновками експертів слід розуміти процесуальні джерела, тобто матеріальну форму, в якій містяться і за допомогою якої передаються фактичні дані. Такі джерела гарантують отримання найбільш повних і достовірних фактичних даних, що є важливою умовою допустимості доказів [2, с. 226].

Слід зазначити, що в ч. 2 ст. 84 КПК дається вичерпний перелік процесуальних джерел доказів. І лише ті фактичні дані (відомості про факти), які містяться у названих джерелах, можна використовувати в кримінальному провадженні як докази. При цьому законодавцем закріплювалось таке загальне правило: збирання (отримання) доказів з цих процесуальних джерел могло здійснюватися тільки в ході кримінального провадження. До внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань така діяльність категорично заборонялась (за винятком проведення огляду місця події в невідкладних випадках).

Ці чіткі і сталі положення кримінального процесуального законодавства були кардинально змінені Законом України № 2617-VIII від 22 листопада 2018 року „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень” [3], який вперше визначив поняття кримінального проступку, а також удосконалив чинні процесуальні норми щодо порядку його досудового розслідування і судового розгляду.

Надзвичайно важливими в цьому законі є положення, які стосуються початку досудового розслідування кримінальних проступків. У новій редакції положення ст. ст. 214, 298 КПК викладені так:

1. До внесення відомостей про кримінальний проступок до Єдиного реєстру досудових розслідувань допускається проведення окремих дій, передбачених частиною 3 статті 214 цього Кодексу (ч. 3 ст. 298 КПК).

2. Здійснення досудового розслідування, крім випадків, передбачених цією частиною, до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. У невідкладних випадках до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань може бути проведений огляд місця події (відомості вносяться невідкладно після завершення огляду). Для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань може бути:

- 1) відібрано пояснення;
- 2) проведено медичне освідування;

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

3) отримано висновок спеціаліста і знято показання технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;

4) вилучено знаряддя і засоби вчинення кримінального проступку, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей (ч. 3 ст. 214 КПК).

Таким чином, можна констатувати, що в кримінальному процесуальному законодавстві України появилися, окрім показань, речових доказів, документів і висновків експертів (ч. 2 ст. 84 КПК), нові процесуальні джерела, звідки можна отримувати відомості про факти та обставини, які мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. На це прямо вказують і положення ст. 298-1 КПК, якою визначено, що процесуальними джерелами доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, крім визначених ст. 84 КПК, також є пояснення осіб, результати медичного освідування, висновок спеціаліста, показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функцію фото- і кінозйомки, відеозапису чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису.

При цьому цікавим є й те, що зазначені процесуальні джерела доказів можуть бути використані в кримінальному провадженні щодо злочину, але лише на підставі ухвали слідчого судді, яка постановляється за клопотанням прокурора.

Насамкінець, є потреба зазначити, що згідно із Законом України № 2155 від 3 грудня 2019 року „Про внесення змін до розділу II „Перехідні положення” Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень” викладені вище новітні положення щодо використання процесуальних джерел доказів у кримінальному провадженні набувають чинності з 1 липня 2020 року.

Список використаних джерел:

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10. Ст. 88.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професорів В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012. 1328 с.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> (дата звернення: 10.05.2020).

4. Про внесення змін до розділу II „Перехідні положення” Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень”: Закон України від 3 грудня 2019 року № 2155. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-IX> (дата звернення: 10.05.2020)

Аллахвердієва Ельміра Валєгівна,
студентка ННПК факультет №1
Одеського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Щирська Вікторія Сергіївна,
доцент кафедри кримінального права
та кримінології Одеського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним з важливих чинників забезпечення об’єктивності правосуддя є використання сучасних досягнень науки у галузі судової експертизи. Враховуючи визначальну роль актуальності проблематики забезпеченням експертної діяльності, що здійснюється на принципах законності, незалежності, об’єктивності і повноти дослідження.

Сьогодні в Україні проводяться експертні дослідження за восьмидесятьма напрямками у різних галузях знань, зокрема, криміналістичні, інженерно-технічні, економічні, товарознавчі, у сфері інтелектуальної власності, психологічні, мистецтвознавчі, екологічні та інші дослідження. Висновки судових експертів спрямовані на забезпечення правоохоронних і судових органів незалежною об’єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне досягнення науки і техніки.

В Україні здійснення судово-експертної діяльності, організація науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності та організаційно-управлінські засади діяльності державних спеціалізованих установ, покладаються на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать установи, що здійснюють судово-експертну діяльність. Про це зазначається в ст.8 п.1 Закону України "Про судову експертизу". [1, ст.8, п.1].

Функції різних центральних органів виконавчої влади диференційовано суб’єктам судово-експертної діяльності, серед яких до державних спеціалізованих установ належать:

– науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;